

Ο Ξενοφάνης

Ο Ξενοφάνης ο Κολοφώνιος (570 π.Χ. – 480 π.Χ.) ήταν φιλόσοφος και ποιητής που γεννήθηκε στη μικρασιατική [Κολοφώνα](#) και έζησε σε διάφορα μέρη του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Η Ιστορία τον θυμάται για την κριτική που άσκησε στον θρησκευτικό ανθρωπομορφισμό, για την ώθηση που έδωσε με τη σκέψη του στο [μονοθεϊσμό](#) και ορισμένες πρωτοποριακές ιδέες του σε τομείς της γνώσης. Πολλοί ύστεροι συγγραφείς, ίσως επηρεάστηκαν από δύο μικρούς χαρακτηρισμούς του Ξενοφάνη στον [Πλάτωνα](#) ([Σοφιστής 242c-d](#)) και τον [Αριστοτέλη](#) ([Μετά τα φυσικά 986b18-27](#)), που τον προσδιόριζαν ως ιδρυτή της ελατικής φιλοσοφίας

Στην πραγματικότητα, η εικόνα του Ξενοφάνη που προκύπτει από τα εναπομείναντα αποσπάσματα, μας παρουσιάζει έναν ταξιδευτή [ραψωδό](#) που αμφισβήτησε και άσκησε κριτική στις ποιητικές εικόνες των θεών και καθιέρωσε μια νέα σύλληψη για τη θεία φύση. Εκτός αυτού, όμως, ήταν σκεπτόμενος παρατηρητής της ανθρώπινης φύσης και εισηγητής μιας ειδικής μορφής έρευνας (*ιστορία*), την οποία υιοθέτησαν οι [Μιλήσιοι](#) φιλόσοφοι-επιστήμονες της εποχής του. Την ίδια στιγμή η δουλειά του ραψωδού τον κάνει κοινωνικό σύμβουλο των συμπολιτών του, τους οποίους παρότρυνε να σέβονται τη θεία φύση και να προστατεύουν την ευημερία της πόλης τους.

Ο [Διογένης Λαέρτιος](#) στο *Βίοι Φιλοσόφων* (Diels-Kranz, *testimonium* A1) αναφέρει ότι Ξενοφάνης, γιος του Δέξιου, ή του Ορθομένη κατ' άλλους, γεννήθηκε στη μικρή πόλη [Κολοφώνα](#) της [Ιωνίας](#) και έγινε γνωστός κατά τη διάρκεια της 16ης Ολυμπιάδας (540-537 π.Χ.). Ο Λαέρτιος μας αφηγείται ότι ο Ξενοφάνης διώχθηκε από την πατρίδα του, όταν ο Μήδος εισέβαλε στην Ιωνία το 546/5 π.Χ. Το αποτέλεσμα ήταν να βρεθεί στην [Κατάνη](#) της [Σικελίας](#), όπου ασχολήθηκε με τον [Όμηρο](#) και τον [ΗΣίοδο](#). Εκεί έγραψε τα δικά του έργα και συνέθεσε τα δικά του ποιήματα για την ίδρυση του Κολοφώνα και της [Ελέας](#). Μεταγενέστεροι συγγραφείς προσθέτουν ότι «έθαψε τους γιους του με τα ίδια του τα χέρια», πωλήθηκε ως σκλάβος, και απελευθερώθηκε σε μεγάλη ηλικία. Σύμφωνα με την αφήγηση του ίδιου περιπλανήθηκε στην ελληνική γη επί 67 ολόκληρα χρόνια, ξεκινώντας από την ηλικία των 25.

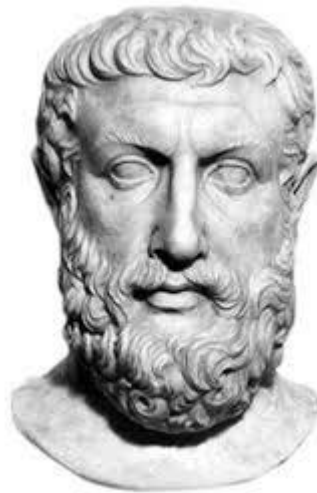
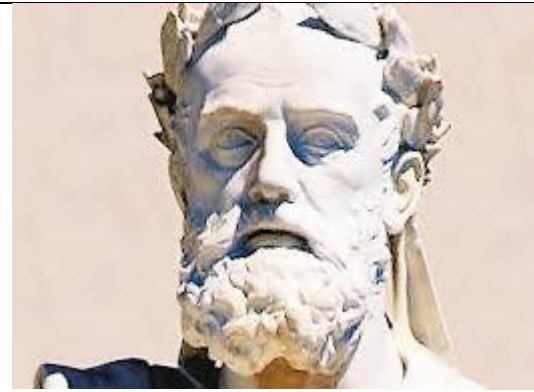
Στον [Diels-Kranz](#) υπάρχουν 45 αποσπάσματα της ποίησής του. Ένας αριθμός από τα «συμποτικά» του ποιήματα έφτασε ως τις μέρες μας χάρη στον [Αθήναιο](#), ενώ οι παρατηρήσεις του περί της φύσης του θείου αναφέρονται από τον Κλήμεντα, τον [Σέξτο Εμπειρικό](#) και από τον [Σιμπλικίο](#). Άλλα αποσπάσματα επιβιώνουν στον Διογόνη Λαέρτιο και τον Αέτιο ή μέσα από το σχολιασμό χειρογράφων διάφορων συγγραφέων, ακόμη και ως λήμματα σε πιο πρόσφατες ρητορικές περιλήψεις και λεξικά. Οι εβδομήντα τέσσερις επιλογές, από τις οποίες η πιο εκτενής είναι η ψευδο-αριστοτελική πραγματεία *Περί Μελίσσου, Ξενοφάνους, Γοργίου* συνθέτουν τη συλλογή των *testimonia* στη δήλωση του Διογένη Λαέρτιου ότι ο Ξενοφάνης "έγραψε σε επικό μέτρο, ελεγειακό και ιαμβικό". Οι αρχαίοι συγγραφείς αναφέρονται σε διάφορες συνθέσεις του, τις οποίες ονομάζουν *σιλλούς* ή *σάτιρες*. Τρεις πρόσφατες πηγές αποδίδουν στον Ξενοφάνη ένα διδακτικό ποίημα με τίτλο *Περί Φύσεως*.

Απόσπασμα ποιήματος του Ξενοφάνη σώζεται στην [Παλατινή Ανθολογία](#) (VII 120).

Ξενοφάνης	
-----------	--

XENOPHANES.

Γενικές πληροφορίες	
Όνομα στη μητρική γλώσσα	Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος (Αρχαία Ελληνικά)
Γέννηση	570 π.Χ. <u>Κολοφώνα</u>
Θάνατος	475 π.Χ.
Εθνικότητα	<u>Έλληνες</u>
Θρησκεία	<u>ντεϊσμός</u>
Εκπαίδευση και γλώσσες	
Ομιλούμενες γλώσσες	<u>αρχαία ελληνικά</u>
Πληροφορίες ασχολίας	
Ιδιότητα	<u>φιλόσοφος</u> <u>ποιητής</u> <u>επιγραμματοποιός^[1]</u> <u>elegist^[1]</u>